

Klasyfikacja zawodów i specjalności - rys historyczny

Pierwsze próby klasyfikowania zawodów i specjalności występujących na polskim rynku pracy po II wojnie światowej miały miejsce w **1965 r.**, kiedy to ówczesny Komitet Pracy i Płac przygotował „Nomenklaturę zawodów i specjalności” (Wydawnictwo Katalogów i Cenników, Warszawa 1965).

W wyniku zachodzących zmian w systemach organizacji pracy, wdrażania nowych technologii i rozwiązań technicznych, a co za tym idzie pojawienia się nowych zawodów i specjalności, po 16 latach obowiązywania Nomenklatury zawodów i specjalności przystąpiono do prac nad klasyfikowaniem zawodów. Prace nad opracowaniem klasyfikacji powierzone zostały Instytutowi Pracy i Spraw Socjalnych – ekspertom w dziedzinie zawodoznawstwa i rynku pracy.

Opracowana w 1981 roku klasyfikacja zawodów i specjalności liczyła 2610 zawodów/specjalności i weszła w życie na mocy zarządzenia Nr 47 Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 10 grudnia 1981 roku w sprawie wprowadzenia klasyfikacji zawodów i specjalności występujących w gospodarce narodowej - dokument nie był publikowany w Dzienniku Ustaw. Klasyfikacja z 1981 r. została wydana w formie książkowej przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (Wydawnictwa Akcydensowe, Warszawa 1983 r.). Wersja archiwalna publikacji dostępna jest w Głównej Bibliotece Pracy i Zabezpieczenia Społecznego z siedzibą w Warszawie, przy ul. Limanowskiego 23. Kolejne edycje klasyfikacji zawodów i specjalności były wydawane rozporządzeniem ministra właściwego do spraw pracy i publikowane w Dzienniku Ustaw.

Polska klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy poczynszy **od 1995 roku opracowywana jest w oparciu o Międzynarodowy Standard Klasyfikacji Zawodów ISCO** przygotowany przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP). Do 2007 roku obowiązywał Standard ISCO-88 oraz ISCO-88 COM, a od roku 2010 – przyjęty jest Standard ISCO-08. Standard ISCO rekomendowany jest przez Europejski Urząd Statystyczny (EUROSTAT) do stosowania w krajach Unii Europejskiej w badaniach statystycznych, dotyczących zmieniającego się rynku pracy. W Polskiej klasyfikacji z 2010 r., podobnie jak w ISCO-08, przyjęto zmienione zasady klasyfikowania zawodów w grupach (wielkich, dużych, średnich i elementarnych); klasyfikacja rozbudowana została także m.in. o grupy zawodów kierowniczych. Klasyfikowanie odbywa się ze względu na poziom wymaganych kompetencji i treść wykonywanej pracy; poziomy kompetencji w ISCO-08 odnoszone są do poziomów wykształcenia, ale kompetencje określonego poziomu mogą też być nabywane na drodze ucznia się kursowego lub nieformalnego (w procesie wykonywania pracy zawodowej).

Zmiany wprowadzane do polskiej klasyfikacji zawodów i specjalności służą usprawnianiu międzynarodowej informacji statystycznej. Spójna ze Standardem ISCO-08 klasyfikacja

zawodów i specjalności pozwala na prowadzenie badań, analiz i prognoz dotyczących rynku pracy oraz badań nad przemianami struktury społecznej i zawodowej w Polsce i na świecie. Znajduje zastosowanie w prowadzeniu polityki zatrudnienia na polskim i unijnym rynku pracy. Wykorzystywana jest także jako narzędzie pomocne do określania i realizacji polityki kształcenia i szkolenia zawodowego. DRPII 27.07.2016

Wykaz rozporządzeń w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, wydanych w latach: 1995-2014 poniżej:

Wydania archiwalne¹:

1995 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 kwietnia 1995 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 48 z dnia 1995 r. poz.253). Uzupełnieniem do rozporządzenia było V-częściowe wydawnictwo książkowe, zawierające słownik zawodów oraz opisy zawodów/specjalności. **Klasyfikacja z 1995 r. liczyła 2 392 zawody/specjalności.**

2002 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 222 z dnia 20 grudnia 2002 r. poz.1868. Część zawodów (w stosunku do 1995 r.) została wykreślona z uwagi na zmieniający się rynek pracy, połączono także wiele zawodów wąskoprofilowanych. **Klasyfikacja z 2002 r. liczyła 1636 zawodów/specjalności.**

2004 Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 8 grudnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 265 z dnia 16 grudnia 2004 r. poz. 2644). Do Klasyfikacji dodano 88 nowych zawodów, skreślono 17 zawodów/specjalności. **Klasyfikacja z 2004 r. liczyła 1707 zawodów/specjalności.**

2007 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 106 z dnia 1 czerwca 2007 r. poz. 728). Do Klasyfikacji z 2007 r. dodano 63 nowe zawody /specjalności. **Klasyfikacja z 2007 r. liczyła 1770 zawodów/specjalności.**

2010 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 82 z dnia 17 maja 2010 r. poz.537). Dostosowano układ klasyfikacji do nowego międzynarodowego standardu ISCO-08. Do KZiS z 2010 r. wprowadzono 564 nowe zawody/specjalności; zmieniono nazwy 74 zawodów; zastąpiono innymi nazwami 18 zawodów; wyodrębniono 110 zawodów/ specjalności z KZiS z 2007 r; wprowadzono

nazewnictwo zawodów szkolnictwa zawodowego i zastosowano oznaczenie symbolem „^S” zawodów szkolnych. **Klasyfikacja z 2010 r. liczyła 2360 zawodów/specjalności.**

2012 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 listopada 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z dnia 19 listopada 2012 r. poz. 1268). Wprowadzono 6 nowych zawodów zasadniczej szkoły zawodowej, które zostały wprowadzone po 2010 r. do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego Ministerstwa Edukacji Narodowej. **Klasyfikacja z 2012 r. liczyła 2366 zawodów/specjalności.**

2014 Obwieszczenie z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów DRPII 27.07.2016 i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z dnia 6 czerwca 2014 r. poz. 760). **Tekst jednolity Klasyfikacji zawierał 2366 zawodów/specjalności.**

2014 Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 28 sierpnia 2014 r. poz. 1145). Rozporządzenie obowiązuje od 1 stycznia 2015 r. Do klasyfikacji z 2014 r. wprowadzono 148 nowych zawodów/ specjalności; wyodrębniono 10 zawodów szerokoprofilowych (łączyjących kilka lub kilkanaście specjalności, np. spawacz; lektor języka obcego, nauczyciel języka obcego, tłumacz itp.); wprowadzono we wszystkich grupach elementarnych pozycje „Pozostali....90, aby stworzyć możliwość klasyfikowania zawodów/specjalności, których nie można przyporządkować do konkretnych pozycji występujących w danej grupie elementarnej. **Klasyfikacja z 2014 r. liczy 2443 zawody/specjalności.**

2016 Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2016 r. poz. 1876). Rozporządzenie obowiązuje od 1 stycznia 2017 r. Do klasyfikacji z 2016 r. wprowadzono 12 nowych zawodów/ specjalności, w tym 5 nowych zawodów szkolnych; doprecyzowano nazwy 2 zawodów; dokonano zmiany w 5 pozycjach, poprzez oznaczenie symbolem „^S”. **Klasyfikacja z 2014 r. zmieniona w 2016 r. liczy 2455 zawodów/specjalności.**

2018 r. Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

ⁱ Archiwalne Dzienniki Ustaw dostępne są w Internetowym Systemie Aktów Prawnych Sejmu RP pod adresem: www.isak.sejm.gov.pl.